

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 1971 Nr. 140

A. TITEL

*Protocol betreffende de uitlegging door het Hof van Justitie van het
Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke
bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in
burgerlijke en handelszaken, met een
Gemeenschappelijke Verklaring;
Luxemburg, 3 juni 1971*

NL + AR

B. TEKST ¹⁾**Protocol****betreffende de uitlegging door het Hof van Justitie
van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende
de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van
beslissingen in burgerlijke en handelszaken**

De Hoge Partijen bij het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap,

Verwijzende naar de Verklaring gehecht aan het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, ondertekend te Brussel op 27 september 1968,

Hebben besloten een Protocol te sluiten waarbij aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen bepaalde bevoegdheden worden toegekend om genoemd Verdrag uit te leggen en hebben te dien einde als hun Gevolmachtigden aangewezen:

Zijne Majesteit de Koning der Belgen:

de heer Alfons Vranckx,
Minister van Justitie;

De President van de Bondsrepubliek Duitsland:

de heer Gerhard Jahn,
Bondsminister van Justitie;

De President van de Franse Republiek:

de heer René Pleven,
Grootzegelbewaarder, Minister van Justitie;

De President van de Italiaanse Republiek:

de heer Erminio Pennacchini,
Staatssecretaris van Justitie;

Zijne Koninklijke Hoogheid de Groothertog van Luxemburg:

de heer Eugène Schaus,
Minister van Justitie,
Vice-Minister-President;

1) De Duitse en de Italiaanse tekst zijn niet afgedrukt.

Protocole
concernant l'interprétation par la Cour de Justice
de la Convention du 27 septembre 1968 concernant
la compétence judiciaire et l'exécution des décisions
en matière civile et commerciale

Les Hautes Parties Contractantes au Traité instituant la Communauté Economique Européenne,

Se référant à la Déclaration annexée à la Convention concernant la compétence judiciaire et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale signée à Bruxelles le 27 septembre 1968,

Ont décidé de conclure un Protocole attribuant compétence à la **Cour de Justice des Communautés Européennes** pour l'interprétation de ladite Convention et ont désigné à cet effet comme plénipotentiaires:

Sa Majesté le Roi des Belges:

M. Alfons Vranckx,
Ministre de la Justice;

Le Président de la République Fédérale d'Allemagne:

M. Gerhard Jahn,
Ministre fédéral de la Justice;

Le Président de la République Française:

M. René Pleven,
Garde des Sceaux,
Ministre de la Justice;

Le Président de la République Italienne:

M. Erminio Pennacchini,
Sous-Secrétaire d'Etat au Ministère
de la Justice et des Grâces;

Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg:

M. Eugène Schaus,
Ministre de la Justice,
Vice-Président du Gouvernement;

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden:

de heer C. H. F. Polak,
Minister van Justitie;

Die, in het kader van de Raad bijeen, na overlegging van hun in goede en behoorlijke vorm bevonden volmachten,

Overeenstemming hebben bereikt over de volgende bepalingen:

Artikel 1

Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen is bevoegd om uitspraak te doen over de uitlegging van het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken en van het aan dat Verdrag gehechte protocol, beide ondertekend te Brussel op 27 september 1968, alsmede van het onderhavige protocol.

Artikel 2

De volgende rechterlijke instanties kunnen het Hof van Justitie verzoeken, bij wijze van prejudiciële beslissing, een uitspraak te doen over een vraagstuk van uitlegging:

1. in België: het Hof van Cassatie – la Cour de Cassation en de Raad van State – le Conseil d'Etat,
in de Bondsrepubliek Duitsland: die obersten Gerichtshöfe des Bundes,
in Frankrijk: la Cour de Cassation alsmede le Conseil d'Etat,
in Italië: la Corte Suprema di Cassazione,
in Luxemburg: la Cour supérieure de Justice siégeant comme cour de cassation,
in Nederland: de Hoge Raad;
2. de rechterlijke instanties van de verdragsluitende Staten, wanneer zij recht spreken in hoger beroep;
3. in de gevallen, bedoeld in artikel 37 van het Verdrag, de in dat artikel genoemde rechterlijke instanties.

Artikel 3

1. Indien een vraag betreffende de uitlegging van het Verdrag en van de andere in artikel 1 genoemde teksten wordt opgeworpen in een zaak aanhangig bij een rechterlijke instantie genoemd onder punt 1 van artikel 2, is deze instantie, indien zij een beslissing op dit punt noodzakelijk acht voor het wijzen van haar vonnis, gehouden het Hof van Justitie te verzoeken over deze vraag een uitspraak te doen.

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas:

M. C. H. F. Polak,
Ministre de la Justice;

Lesquels, réunis au sein du Conseil, après avoir échangé leurs pleins pouvoirs reconnus en bonne et due forme,

Sont convenus des dispositions qui suivent:

Article 1

La Cour de Justice des Communautés Européennes est compétente pour statuer sur l'interprétation de la Convention concernant la compétence judiciaire et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale et du Protocole annexé à cette Convention, signés à Bruxelles le 27 septembre 1968, ainsi que du présent Protocole.

Article 2

Les juridictions suivantes ont le pouvoir de demander à la Cour de Justice de statuer à titre préjudiciel sur une question d'interprétation:

1. en Belgique: la Cour de Cassation – het Hof van Cassatie et le Conseil d'Etat – de Raad van State,
en République Fédérale d'Allemagne: die obersten Gerichtshöfe des Bundes,
en France: la Cour de Cassation et le Conseil d'Etat,
en Italie: la Corte Suprema di Cassazione,
au Luxembourg: la Cour supérieure de Justice siégeant comme cour de cassation,
aux Pays-Bas: de Hoge Raad;
2. les juridictions des Etats Contractants lorsqu'elles statuent en appel;
3. dans les cas prévus à l'article 37 de la Convention, les juridictions mentionnées audit article.

Article 3

1. Lorsqu'une question portant sur l'interprétation de la Convention et des autres textes mentionnés à l'article 1 est soulevée dans une affaire pendante devant une juridiction indiquée à l'article 2 point 1, cette juridiction, si elle estime qu'une décision sur ce point est nécessaire pour rendre son jugement, est tenue de demander à la Cour de Justice de statuer sur cette question.

2. Indien een vraag te dien aanzien wordt opgeworpen voor een onder de punten 2 en 3 van artikel 2 genoemde rechterlijke instantie, kan deze instantie, onder de in lid 1 bepaalde voorwaarden, het Hof van Justitie verzoeken uitspraak te doen.

Artikel 4

1. De bevoegde autoriteit van een verdragsluitende Staat kan aan het Hof van Justitie verzoeken zich uit te spreken over een vraagstuk betreffende de uitlegging van het Verdrag en van de andere in artikel 1 genoemde teksten, indien de door de rechterlijke instanties van deze Staat gegeven beslissingen in strijd zijn met de door het Hof van Justitie of in een uitspraak van een rechterlijke instantie van een andere verdragsluitende Staat, genoemd onder de punten 1 en 2 van artikel 2, gegeven uitlegging. De bepalingen van dit lid zijn slechts van toepassing op uitspraken die kracht van gewijsde hebben verkregen.

2. De door het Hof van Justitie naar aanleiding van een dergelijk verzoek gegeven uitlegging heeft geen gevolg ten aanzien van de uitspraken ter gelegenheid waarvan het Hof om uitlegging is verzocht.

3. De Procureurs-Generaal bij de Hoven van Cassatie van de verdragsluitende Staten of elke andere door een verdragsluitende Staat aangewezen autoriteit zijn bevoegd, zich met een verzoek om uitlegging als bedoeld in lid 1 tot het Hof van Justitie te wenden.

4. De Griffier van het Hof van Justitie geeft kennis van het verzoek aan de verdragsluitende Staten, aan de Commissie en aan de Raad van de Europese Gemeenschappen, die het recht hebben binnen twee maanden te rekenen vanaf deze kennisgeving bij het Hof memories of schriftelijke opmerkingen in te dienen.

5. De in het onderhavige artikel omschreven procedure geeft geen aanleiding tot inning noch tot vergoeding van kosten of uitgaven.

Artikel 5

1. Voor zover dit protocol niet anders bepaalt, zijn de bepalingen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap en die van het daaraan gehechte protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie, die van toepassing zijn wanneer het Hof bij wijze van prejudiciële beslissing een uitspraak dient te doen, tevens van toepassing op de procedure inzake de uitlegging van het verdrag en van de andere in artikel 1 genoemde teksten.

2. Het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie zal zo nodig worden aangepast en aangevuld overeenkomstig artikel 188 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap.

2. Lorsqu'une telle question est soulevée devant une juridiction indiquée à l'article 2 points 2 et 3, cette juridiction peut, dans les conditions déterminées au paragraphe 1, demander à la Cour de Justice de statuer.

Article 4

1. L'autorité compétente d'un Etat Contractant a la faculté de demander à la Cour de Justice de se prononcer sur une question d'interprétation de la Convention et des autres textes mentionnés à l'article 1 si des décisions rendues par des juridictions de cet Etat sont en contradiction avec l'interprétation donnée, soit par la Cour de Justice, soit par une décision d'une juridiction d'un autre Etat Contractant mentionnée à l'article 2 points 1 et 2. Les dispositions du présent paragraphe ne s'appliquent qu'aux décisions passées en force de chose jugée.

2. L'interprétation donnée par la Cour de Justice à la suite d'une telle demande est sans effet sur les décisions à l'occasion desquelles l'interprétation lui a été demandée.

3. Sont compétents pour saisir la Cour de Justice d'une demande d'interprétation conformément au paragraphe 1, les Procureurs généraux près les cours de cassation des Etats Contractants ou toute autre autorité désignée par un Etat Contractant.

4. Le Greffier de la Cour de Justice notifie la demande aux Etats Contractants, à la Commission et au Conseil des Communautés Européennes qui, dans un délai de deux mois à compter de cette notification, ont le droit de déposer devant la Cour des mémoires ou observations écrites.

5. La procédure prévue au présent article ne donne lieu ni à la perception ni au remboursement des frais et dépens.

Article 5

1. Dans la mesure où le présent Protocole n'en dispose pas autrement, les dispositions du Traité instituant la Communauté Economique Européenne et celles du Protocole sur le Statut de la Cour de Justice y annexé, qui sont applicables lorsque la Cour est appelée à statuer à titre préjudiciel, s'appliquent également à la procédure d'interprétation de la Convention et des autres textes mentionnés à l'article 1.

2. Le Règlement de procédure de la Cour de Justice est adapté et complété, si besoin est, conformément à l'article 188 du Traité instituant la Communauté Economique Européenne.

Artikel 6

Dit protocol is van toepassing op het Europese grondgebied van de verdragsluitende Staten, de Franse overzeese departementen en de Franse overzeese gebieden.

Het Koninkrijk der Nederlanden kan op het tijdstip van de ondertekening of de bekrachtiging van dit protocol, of op elk tijdstip nadien, door middel van een kennisgeving aan de Secretaris-Generaal van de Raad van de Europese Gemeenschappen verklaren dat dit protocol van toepassing zal zijn op Suriname en de Nederlandse Antillen.

Artikel 7

Dit protocol wordt door de ondertekenende Staten bekrachtigd. De akten van bekrachtiging worden nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Raad van de Europese Gemeenschappen.

Artikel 8

Dit protocol treedt in werking op de eerste dag van de derde maand die volgt op het nederleggen van de akte van bekrachtiging door de ondertekenende Staat, die als laatste deze handeling verricht. Het protocol treedt evenwel niet eerder in werking dan het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken.

Artikel 9

De verdragsluitende partijen erkennen dat elke Staat die lid wordt van de Europese Economische Gemeenschap en waarop artikel 63 van het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken van toepassing is de bepalingen van het onderhavige protocol dient te aanvaarden onder voorbehoud van de noodzakelijke aanpassingen.

Artikel 10

De Secretaris-Generaal van de Raad van de Europese Gemeenschappen stelt de ondertekenende Staten in kennis van:

- a) het nederleggen van iedere akte van bekrachtiging;
- b) de datum van inwerkingtreding van dit Protocol;
- c) de ingevolge artikel 4, lid 3, ontvangen verklaringen;
- d) de ingevolge artikel 6, tweede alinea, ontvangen verklaringen.

Artikel 11

De verdragsluitende Staten doen aan de Secretaris-Generaal van de Raad van de Europese Gemeenschappen mededeling van de tek-

Article 6

Le présent Protocole s'applique au territoire européen des Etats Contractants, aux départements français d'outre-mer, ainsi qu'aux territoires français d'outre-mer.

Le Royaume des Pays-Bas peut déclarer, au moment de la signature ou de la ratification du présent Protocole ou à tout moment ultérieur, par voie de notification au Secrétaire général du Conseil des Communautés Européennes, que le présent Protocole est applicable au Surinam en aux Antilles néerlandaises.

Article 7

Le présent Protocole sera ratifié par les Etats signataires. Les instruments de ratification seront déposés auprès du Secrétaire général du Conseil des Communautés Européennes.

Article 8

Le présent Protocole entre en vigueur le premier jour du troisième mois suivant le dépôt de l'instrument de ratification de l'Etat signataire qui procède le dernier à cette formalité. Toutefois, son entrée en vigueur intervient au plus tôt en même temps que celle de la Convention du 27 septembre 1968 concernant la compétence judiciaire et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale.

Article 9

Les Etats Contractants reconnaissent que tout Etat qui devient membre de la Communauté Economique Européenne et auquel s'applique l'article 63 de la Convention concernant la compétence judiciaire et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale doit accepter les dispositions du présent Protocole, sous réserve des adaptations nécessaires.

Article 10

Le Secrétaire général du Conseil des Communautés Européennes notifie aux Etats signataires:

- a) le dépôt de tout instrument de ratification;
- b) la date d'entrée en vigueur du présent Protocole;
- c) les déclarations reçues en application de l'article 4 paragraphe 3;
- d) les déclarations reçues en application de l'article 6 deuxième alinéa.

Article 11

Les Etats Contractants communiqueront au Secrétaire général du Conseil des Communautés Européennes les textes de leurs dispositions:

sten van hun wettelijke bepalingen die een wijziging van de lijst van de in artikel 2, punt 1, genoemde rechterlijke instanties met zich medebrengen.

Artikel 12

Dit Protocol wordt voor onbeperkte tijd gesloten.

Artikel 13

Iedere verdragsluitende Staat kan verzoeken om herziening van dit Protocol. In dat geval roept de Voorzitter van de Raad van de Europese Gemeenschappen een conferentie voor de herziening bijeen.

Artikel 14

Dit Protocol, opgesteld in één exemplaar, in de Duitse, de Franse, de Italiaanse en de Nederlandse taal, welke vier teksten gelijkelijk authentiek zijn, zal worden nedergelegd in het archief van het Secretariaat van de Raad van de Europese Gemeenschappen. De Secretaris-Generaal zendt een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift daarvan toe aan de Regering van elke ondertekenende Staat.

TEN BLIJKE WAARVAN de onderscheiden gevolmachtigden hun handtekening onder dit Protocol hebben gesteld.

GEDAAN te Luxemburg, de derde juni negentienhonderdeenzeventig.

Pour Sa Majesté le Roi des Belges,
Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen,
(w.g.) ALFONS VRANCKX

Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland¹⁾,
(w.g.) GERHARD JAHN

Pour le Président de la République Française,
(w.g.) RENÉ PLEVEN

¹⁾ De ondertekening voor de Bondsrepubliek Duitsland ging vergezeld van een verklaring, welke voorziet in medegelding voor het „Land” Berlijn.

législatives qui impliquent une modification de la liste des juridictions désignées à l'article 2 point 1.

Article 12

Le présent Protocole est conclu pour une durée illimitée.

Article 13

Chaque Etat Contractant peut demander la révision du présent Protocole. Dans ce cas, une conférence de révision est convoquée par le Président du Conseil des Communautés Européennes.

Article 14

Le présent Protocole rédigé en un exemplaire unique en langues allemande, française, italienne et néerlandaise, les quatre textes faisant également foi, est déposé dans les archives du Secrétariat du Conseil des Communautés Européennes. Le Secrétaire général en remet une copie certifiée conforme à chacun des Gouvernements des Etats signataires.

EN FOI DE QUOI les plénipotentiaires soussignés ont apposé leur signature au bas du présent Protocole.

FAIT à Luxembourg, le trois juin mil neuf cent soixante et onze.

Per il Presidente della Repubblica Italiana,
(w.g.) ERMINIO PENNACCHINI

Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg,
(w.g.) EUGÈNE SCHAUS

Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden,
(w.g.) C. H. F. POLAK

Gemeenschappelijke Verklaring

De Regeringen van het Koninkrijk België, van de Bondsrepubliek Duitsland, van de Franse Republiek, van de Italiaanse Republiek, van het Groothertogdom Luxemburg en van het Koninkrijk der Nederlanden,

op het ogenblik van de ondertekening van het Protocol betreffende de uitlegging door het Hof van Justitie van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken,

geleid door de wens een zo doeltreffend en uniform mogelijke toepassing van de bepalingen van dit Protocol te verzekeren,

verklaren zich bereid om in verbinding met het Hof van Justitie een uitwisseling van inlichtingen te bewerkstelligen betreffende de uitspraken van de rechterlijke instanties genoemd onder punt 1 van artikel 2 van voornoemd Protocol ter uitvoering van het Verdrag en van het Protocol van 27 september 1968.

Déclaration commune

Les Gouvernements du Royaume de Belgique, de la République Fédérale d'Allemagne, de la République Française, de la République Italienne, du Grand-Duché de Luxembourg et du Royaume des Pays-Bas,

au moment de la signature du Protocole concernant l'interprétation par la Cour de Justice de la Convention du 27 septembre 1968 concernant la compétence judiciaire et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale,

désirant assurer une application aussi efficace et uniforme que possible de ses dispositions,

se déclarent prêts à organiser, en liaison avec la Cour de Justice, un échange d'information concernant les décisions rendues par les juridictions mentionnées à l'article 2 point 1 dudit Protocole en application de la Convention et du Protocole du 27 septembre 1968.

D. GOEDKEURING

Het Protocol behoeft ingevolge artikel 60, tweede lid, van de Grondwet de goedkeuring der Staten-Generaal, alvorens te kunnen worden bekrachtigd.

E. BEKRACHTIGING

Bekrachtiging van het Protocol is voorzien in artikel 7.

G. INWERKINGTREDING

De bepalingen van het Protocol zullen ingevolge zijn artikel 8 op de eerste dag van de derde maand die volgt op het nederleggen van de akte van bekrachtiging door de ondertekenende Staat, die als laatste deze handeling verricht, onder de in hetzelfde artikel gestelde voorwaarde in werking treden.

J. GEGEVENS

Van het op 18 april 1951 te Parijs tot stand gekomen Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie zijn de Nederlandse en de Franse tekst geplaatst in *Trb.* 1951, 82. Zie ook *Trb.* 1953, 50.

Van het op 27 september 1968 te Brussel tot stand gekomen Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheden en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, met Protocol en Gemeenschappelijke Verklaring, zijn de Nederlandse en de Franse tekst geplaatst in *Trb.* 1969, 101.

Van het op 25 maart 1957 te Rome tot stand gekomen Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, naar welk Verdrag onder meer in de preambule tot het onderhavige Protocol wordt verwezen, is de Nederlandse tekst geplaatst in *Trb.* 1957, 91. Zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1962, 104. Vergelijk ook *Trb.* 1965, 130 en *Trb.* 1967, 97, alsmede *Trb.* 1970, 110 en *Trb.* 1971, 14.

Van het eveneens op 3 juni 1971 te Luxemburg tot stand gekomen Protocol nopens de uitlegging door het Hof van Justitie van het Verdrag van 29 februari 1968 betreffende de onderlinge erkenning van vennootschappen en rechtspersonen zijn de Nederlandse en de Franse tekst geplaatst in *Trb.* 1971, 139.

De door het Comité van Permanente Vertegenwoordigers bij de Europese Gemeenschappen ingestelde werkgroep van deskundigen heeft een verslag inzake het bovengenoemde en het onderhavige

Protocol, welke beide op de bevoegdheden van het Hof van Justitie betrekking hebben, opgesteld. De Nederlandse tekst van de algemene beschouwingen en van het gedeelte van het verslag inzake het onderhavige Protocol luidt als volgt:

I. Algemene beschouwingen

1. In Gemeenschappelijke Verklaring No. 3 van het Protocol bij het op 29 februari 1968 te Brussel ondertekende Verdrag betreffende de onderlinge erkenning van vennootschappen en rechtspersonen, hebben de Regeringen van de Lid-Staten der Europese Gemeenschappen zich bereid verklaard, een studie te maken van de juiste middelen om verschillen in de uitlegging van het Verdrag te voorkomen. Hiertoe waren zij overeengekomen de mogelijkheid na te gaan om bepaalde bevoegdheden toe te kennen aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen en, voor zover nodig, over een daartoe strekkende overeenkomst te onderhandelen.

Een soortgelijke gemeenschappelijke verklaring is gehecht aan het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, dat op 27 september 1968 te Brussel is ondertekend. In deze verklaring wordt de mogelijkheid overwogen om aan het Hof van Justitie niet alleen bevoegdheden tot interpretatie toe te kennen, maar eveneens bevoegdheden voor het regelen van bevoegdheidsgeschillen die zich bij de toepassing van het Verdrag kunnen voordoen.

2. Bij de onderhandelingen over de tenuitvoerlegging van deze verklaring werd spoedig overeenstemming bereikt om nieuwe bevoegdheden aan het Hof toe te kennen en om een op artikel 177 van het Verdrag geïnspireerd systeem te gebruiken. Niettemin rees de vraag of een algemene overeenkomst moest worden opgesteld die van toepassing is op alle verdragen die krachtens artikel 220 gesloten zijn of worden, dan wel of het niet de voorkeur verdiende oplossingen te zoeken die rekening hielden met de eventuele bijzondere aspecten van elk dezer verdragen.

Om deze vraag te beantwoorden werd een bij uitstek pragmatische methode gekozen. Er werd een uitvoerige studie gemaakt van de twee reeds ondertekende Verdragen, namelijk dat betreffende de onderlinge erkenning van vennootschappen en rechtspersonen en dat betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken.

3. Deze studie heeft geleid tot de conclusie dat deze twee Verdragen verschillende kenmerken hebben, waardoor voor de interpretatie ervan door het Hof van Justitie een eigen regeling gewettigd is. Hoewel de mening is verdedigd dat de bevoegdheden van het Hof betreffende de interpretatie van alle op basis van artikel 220 van het Verdrag gesloten verdragen in één enkele tekst konden worden

vastgesteld, werd er toch de voorkeur aan gegeven afzonderlijke protocollen te sluiten die beter beantwoorden aan de eisen van elk Verdrag.

4. Voor het sluiten van deze protocollen hoefde niet de procedure van artikel 236 van het Verdrag te worden gevolgd, omdat de protocollen betreffende de interpretatie van op basis van artikel 220 van het Verdrag gesloten verdragen geen herziening van het Verdrag ten doel hadden. Zij verlenen uitsluitend aan het Hof een nieuwe bevoegdheid die wordt toegevoegd aan zijn reeds bestaande bevoegdheden, zonder dat deze gewijzigd worden ¹⁾.

III. Ontwerp-protocol nopens de interpretatie van het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

8. De bespreking van het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken heeft aangetoond dat het bijzonderheden vertoont die een aparte procedure rechtvaardigen voor de uitlegging daarvan door het Hof van Justitie.

Ook al werd algemeen erkend dat het noodzakelijk was om de uniforme interpretatie van dit Verdrag te verzekeren, om daartoe nieuwe bevoegdheden aan het Hof van Justitie toe te kennen en om een in hoge mate op artikel 177 geïnspireerd systeem te kiezen, toch werd ook de vrees geuit dat het prejudiciële beroep zoals dat in artikel 177 wordt beschreven gezien het aantal en de verscheidenheid van de geschillen waarop het Verdrag van toepassing is, door een der proces-partijen kan worden benut om het proces te rekken of als pressiemiddel tegen een tegenpartij met bescheiden financiële middelen, kortom kan worden misbruikt.

1°) Dit Verdrag zal waarschijnlijk in een groot aantal gevallen voor toepassing in aanmerking komen. Het bevat namelijk niet alleen regelingen voor de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, maar regelt ook de rechterlijke bevoegdheid in de internationale rechtsorde, en met name in alle gevallen waarin iemand dient te verschijnen voor een rechter van een Verdragsluitende Staat op wiens grondgebied hij niet woonachtig is. Bovendien betreft het niet beperkte sectoren zoals bij voorbeeld het Verdrag inzake de erkenning van vennootschappen, maar het vermogensrechtelijke aspect van het gehele burgerlijke recht en van het handelsrecht (geschillen

1°) Het Hof heeft herhaaldelijk nieuwe bevoegdheden gekregen, zonder dat de procedure van artikel 236 werd toegepast (interne akkoorden in het kader van associatieovereenkomsten - zie bijvoorbeeld PB No. 93 van 11.6.1964, blz. 1490/64 - bepalingen van Verordening No. 17 van de Raad over het toezicht van het Hof - PB No. 13 van 21.2.1962, blz. 204/62 - enz.).

op het gebied van overeenkomsten van elke aard, wettelijke aansprakelijkheid, alimentatieverplichtingen, enz. . . .).

- 2°) In het stadium van de erkenning en de tenuitvoerlegging bepaalt het Verdrag in artikel 34 dat het gerecht tot hetwelk het verzoek is gericht om de beslissing te voorzien van het verlof tot tenuitvoerlegging onverwijld uitspraak doet zonder dat de partij tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd in deze stand van de procedure wordt gehoord.

Het is duidelijk dat een prejudicieel beroep in dit stadium bij het Hof van Justitie het doel van het Verdrag zou miskennen omdat dit, door de vernieuwing bestaande uit eenmaking van de exequaturprocedure en de instelling van een unilaterale procedure, erop gericht is dilatoire acties te vermijden en de gedaagde te verhinderen zijn goederen aan elke maatregel van executie te onttrekken.

- 3°) Tenslotte mag niet uit het oog worden verloren dat de beslissingen van het Hof van Justitie over de uitlegging van het Verdrag, ten aanzien van de gevolgen voor partijen, verschillen van de beslissingen inzake de uitlegging van andere verdragen.

Indien het Hof namelijk een interpretatie van een regel van het Verdrag zou geven die inhoudt dat de rechterlijke instanties tot wie men zich heeft gewend niet bevoegd zijn, zou het mogelijk zijn dat de procedure van het begin af aan moet worden hervat, hetzij in een andere Staat dan die aan wiens gerecht de zaak aanvankelijk is voorgelegd, hetzij in voorkomend geval voor andere gerechten van een zelfde Staat (b.v. artikel 5 van het Verdrag waarin bijzondere competentieregels zijn voorzien).

9. Het in het Protocol gekozen systeem volgt het stelsel van artikel 177 afgezien van de aanpassingen die noodzakelijk werden geacht gelet op bovenstaande overwegingen. Dit systeem kan als volgt worden samengevat:

- a) de rechterlijke instanties die zich tot het Hof kunnen wenden, worden met zoveel woorden aangeduid;
- b) de bevoegdheid een prejudicieel beroep in te stellen bij het Hof wordt niet toegekend aan rechterlijke instanties die in eerste aanleg beslissen;
- c) in het Protocol wordt gesteld dat de Hoven van Cassatie enz. gehouden zijn zich tot het Hof te wenden wanneer zij menen dat een beslissing van het Hof over een interpretatievraagstuk noodzakelijk is voor het wijzen van een vonnis;
- d) een nieuwe mogelijkheid voor interpretatie door het Hof, die berust op het beginsel van cassatie in het belang der wet, wordt toegevoegd aan het prejudiciële beroep.

10. Artikel 1, dat gelijkenis vertoont met artikel 1 van het Protocol betreffende de interpretatie van het Verdrag inzake de onderlinge erkenning van vennootschappen en rechtspersonen, verleent het Hof bevoegdheid voor de uitlegging van het Verdrag van 27 september 1968, van het aangehechte Protocol en van het Protocol waarover dit verslag handelt.

11. In artikel 2 worden de nationale rechterlijke instanties genoemd die bevoegd zijn het Hof te verzoeken bij wijze van pre-judiciële beslissing een uitspraak te doen.

1°) Uit deze opsomming volgt dat deze bevoegdheid niet wordt toegekend aan rechterlijke instanties die in eerste aanleg recht doen. Deze uitsluiting is er in de eerste plaats op gericht te vermijden dat in een te groot aantal gevallen om interpretatie door het Hof wordt verzocht en met name in gevallen van weinig belang.

Eveneens werd de mening geuit dat interpretatieverschillen bij de toepassing van het Verdrag tussen uitspraken van rechters die in eerste aanleg recht doen, bijvoorbeeld een Kantonrechter en een Ambtsgericht niet meer aandacht verdienen, wanneer deze beslissingen kracht van gewijsde verkrijgen, dan de verschillen in uitlegging die zich in een zelfde land kunnen voordoen tussen de beslissingen van lagere rechterlijke instanties. In dezelfde gedachtengang is opgemerkt dat het Hof van Justitie slechts recht dient te doen wanneer het volledig op de hoogte is. Hiertoe zouden de interpretatievraagstukken van tevoren door de nationale rechterlijke instanties moeten worden geklaard te meer daar het Hof van Justitie in het belang van de rechtszekerheid zijn jurisprudentie niet veelvuldig kan wijzigen.

2°) Artikel 2 noemt onder punt 1 de rechterlijke instanties die de bevoegdheid zullen hebben zich tot het Hof te wenden en, onder deze, de instanties die, overeenkomstig lid 1 van artikel 3, verplicht zullen zijn zich tot het Hof te wenden. Het leek noodzakelijk dit duidelijk te stellen. De huidige redactie van de derde alinea van artikel 177 heeft namelijk aanleiding gegeven tot interpretatieverschillen inzake de rechterlijke instanties waarvan de beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep (bijvoorbeeld de „abstracte” en de „concrete” theorie, ontwikkeld in Duitsland).

Verduidelijking op dit punt leek des te meer noodzakelijk omdat in het door het Protocol gekozen systeem de lagere rechters niet bevoegd zijn zich tot het Hof te wenden.

In deze opsomming wordt eveneens rekening gehouden met het feit dat het Verdrag van 27 september 1968 slechts be-

trekking heeft op burgerrechtelijke en handelsrechtelijke aangelegenheden van vermogensrechtelijke aard en derhalve omvat de opsomming slechts de rechterlijke instanties die over deze aangelegenheden beslissen.

- 3°) Onder punt 2 wordt gezegd dat de bevoegdheid, zich tot het Hof te wenden, ook toekomt aan de rechterlijke instanties van een verdragsluitende Staat wanneer zij in beroep uitspraak doen. Het gaat hier dus niet alleen om de appelrechters, behalve in de uitzonderlijke gevallen wanneer deze in eerste aanleg uitspraak doen, maar ook om de andere rechterlijke instanties bijvoorbeeld de rechtbanken van een eerste aanleg wanneer die van een zaak in de hoedanigheid van appelrechter kennis nemen.
- In de Bondsrepubliek Duitsland omvat de uitdrukking beroep het geval van het „Beschwerde”.
- 4°) Onder punt 3 wordt bepaald dat in de gevallen voorzien in artikel 37 van het Verdrag van 27 september 1968 zich ook kunnen wenden tot het Hof van Justitie de in dat artikel genoemde rechterlijke instanties. Dit artikel 37 betreft het beroep tegen de beslissing waarbij verlof wordt verleend het buitenlandse vonnis ten uitvoer te leggen.

12. Artikel 3 bepaalt dat een hogere instantie slechts verplicht is zich tot het Hof van Justitie te wenden „indien zij een beslissing op dit punt noodzakelijk acht voor het wijzen van haar vonnis”. De tekst van artikel 177 van het Verdrag van Rome kent deze precisering slechts in de tweede alinea inzake de lagere instanties die de mogelijkheid hebben zich tot het Hof te wenden.

De bepaling van artikel 3, lid 1, van het Protocol komt overeen met de tot op heden algemeen geldende interpretatie van artikel 177: het lijkt namelijk juist dat men hogere instanties een beoordelingsbevoegdheid ten aanzien van de juistheid van de voor haar opgeworpen vragen niet kan ontzeggen.

Deze precisering bleek echter nodig ten einde verschil in interpretatie te vermijden. Zoals reeds uit het verslag (No. 8, 3°) blijkt mag namelijk niet uit het oog worden verloren dat de beslissingen van het Hof van Justitie over de uitlegging van het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, ten aanzien van de gevolgen, verschillen van de beslissingen inzake de uitlegging van andere verdragen. Indien namelijk de bevoegdheid van een gerecht voor een hogere instantie betwist wordt en het Hof beslist dat het Verdrag door dit gerecht verkeerd is uitgelegd, is het mogelijk dat het proces van het begin af aan moet worden hervat hetzij in een andere Staat, hetzij in voorkomend geval voor een ander gerecht van een zelfde Staat.

Voor een van de partijen kan de verleiding dan groot zijn om een hogere instantie een vraag met betrekking tot de uitlegging van het Verdrag voor te leggen, alleen met het doel om de zaak te vertragen; deze verleiding zou nog groter zijn indien dit gerecht automatisch verplicht was zich tot het Hof te wenden.

Na verscheidene oplossingen overwogen te hebben, bijvoorbeeld om de hogere gerechten slechts de bevoegdheid toe te kennen om zich tot het Hof te wenden, of hen slechts te verplichten zich tot het Hof te wenden indien zij menen dat zij van een bestaande interpretatie hetzij van het Hof, hetzij van andere gerechten moeten afwijken, aanvaardde men een bepaling die zeer dicht bij artikel 177 ligt, ten einde de eenheid van het Gemeenschapsrecht zoveel mogelijk te bevorderen.

Om bovenvermelde redenen bleek het noodzakelijk, de beoordeulingsbevoegdheid van de hogere instanties te bevestigen door middel van een duidelijke, niet voor tweëerlei uitleg vatbare tekst en vooral om deze bevoegdheid te beschermen tegen eventuele ontwikkelingen in die zin dat het beroep automatisch dient te worden ingesteld.

Wat de vorm betreft verschilt artikel 3 in zoverre van artikel 177 dat het eerst de regels van de hogere instanties en vervolgens voor lagere instanties geeft. Met deze formele wijziging heeft men willen onderstrepen dat het Protocol uitsluitend een specifieke oplossing moet geven voor interpretatieproblemen in verband met het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken.

13. Omdat het Verdrag eveneens verwijst naar begrippen van nationaal recht dient overigens verwezen te worden naar hetgeen hieromtrent is gezegd in het commentaar op het Protocol betreffende de uitlegging van het Verdrag inzake de onderlinge erkenning van vennootschappen (zie No. 6).

14. In artikel 4 wordt een nieuwe procedure ingevoerd die berust op het cassatieberoep in het belang der wet en op de adviesprocedure. In de landen van de Gemeenschap, met een uitzondering voor de Bondsrepubliek Duitsland, bestaat een vorm van beroep, beroep in het belang der wet geheten, die het de bevoegde autoriteit, in dit geval de Procureur-Generaal bij het Hof van Cassatie, mogelijk maakt beroep in te stellen tegen in laatste instantie gewezen beslissingen waarin de wet wordt geschonden of verkeerd wordt toegepast, hetzij naar de geest, hetzij naar de vorm. Dit beroep heeft ten doel om onjuiste interpretatie van de wet te sanctioneren wanneer de partijen hebben nagelaten een beslissing waarin een dergelijke interpretatie voorkomt aan de hoogste rechter voor te leggen (zie Dalloz Encyclopédie juridique, onder Cassation No. 2509).

Artikel 4 heeft tot doel een uniforme uitlegging van het Verdrag te bevorderen door de invoering van een procedure die komt bij het prejudiciële beroep genoemd in artikel 3. Het is er voornamelijk op

gericht om voor toekomstige gevallen een uniforme interpretatie te verzekeren wanneer in de reeds gewezen beslissingen verschillen naar voren zijn gekomen. Het gaat in feite om een procedure die ligt tussen het beroep in het belang der wet, waarvan zij afwijkt omdat zij niet leidt tot cassatie van de beslissing waarin een onjuiste uitlegging van het Verdrag voorkomt, en het consultatieve beroep, maar dan beperkt tot gevallen waarin de rechter reeds heeft beslist.

Lid 1 bepaalt de gevallen waarin de bevoegde autoriteit van een Staat zich tot het Hof kan wenden. Het is aan de bevoegde autoriteit de wenselijkheid van een beroep op het Hof te beoordelen en verondersteld mag worden dat zij zich slechts tot het Hof zal wenden indien de nationale beslissing overwegingen bevat die kunnen leiden tot een uitlegging die afwijkt van die welke vroeger is gegeven hetzij door het Hof hetzij door een buitenlandse rechter. Indien namelijk geen enkel element aanleiding geeft een wijziging van deze jurisprudentie te verwachten, kan de nationale autoriteit altijd cassatieberoep in het belang der wet instellen tegen de in zijn land gegeven beslissing, overeenkomstig de aldaar bestaande procedure.

Net zoals de in het belang der wet uitgesproken cassatie zonder invloed is op de rechtstoestand van de partijen, wordt in lid 2 bepaald dat de door het Hof gegeven beslissingen geen gevolgen hebben ten aanzien van beslissingen die bij hem aanhangig zijn gemaakt.

Hieruit vloeit voort dat de beslissingen van het Hof geen enkele hervatting van de procedure kunnen rechtvaardigen, zelfs, in voorkomend geval, niet via de weg van het request civiel.

In lid 3 wordt bepaald dat bevoegd zijn zich tot het Hof te wenden de Procureurs-Generaal bij de hoven van cassatie aangezien in de landen waarin het beroep in het belang der wet bestaat deze Procureurs dit beroep kunnen instellen, of elke andere autoriteit die een Lid-Staat heeft aangewezen. Uit de aanwijzing van de Procureurs-Generaal blijkt eveneens dat het in artikel 4 omschreven beroep is ingesteld met het oog op strikt juridische doeleinden.

De redactie van lid 3 houdt rekening met de in Duitsland bestaande situatie waar het beroep in het belang van de wet niet bestaat. Voorts biedt deze redactie elke verdragsluitende Staat de gelegenheid een andere autoriteit aan te wijzen of ook om twee autoriteiten aan te wijzen, bijvoorbeeld de Procureur-Generaal bij beroep tegen de beslissingen van de civiele handels- of strafrechter wanneer deze laatste beslist over een burgerlijke actie en de Minister van Justitie bij beroep tegen beslissingen van een administratieve rechter.

Lid 4 past artikel 20 van het Statuut van het Hof van Justitie aan aan de procedure omschreven in artikel 4, rekening houdende met het feit dat in deze procedure de personen die partijen bij het proces zijn geweest geen enkel belang bij tussenkomen hebben.

Men kan zich afvragen welke draagwijdte een interpreterende uitspraak op de grondslag van artikel 4 heeft. Deze uitspraak bindt de partijen namelijk niet. Deze uitspraak heeft niet de strekking van

een wettelijke bepaling en diensgevolge wordt niemand erdoor gebonden. Maar het is duidelijk dat zij een groot juridisch gezag zal hebben en dat zij in de toekomst bepalend zal zijn voor de jurisprudentie van alle rechters van de Gemeenschap. In dit opzicht kan zij worden vergeleken met een arrest tot cassatie in het belang der wet. Door een dergelijk arrest wordt niemand gebonden maar het vormt een principiële beslissing die van groot belang is voor de toekomst en waarmee de feiten-rechters in het algemeen rekening houden.

15. Door artikel 5 van het Protocol wordt, net zoals door artikel 3 van het Protocol inzake de uitlegging van het Verdrag betreffende de onderlinge erkenning van vennootschappen, de toepassing van de teksten inzake de uitoefening van de bevoegdheden van het Hof uitgebreid tot de uitoefening van de nieuwe bevoegdheden die aan het Hof zijn toegekend.

Uiteraard heeft deze uitbreiding slechts in zoverre plaats als het Protocol niet anders bepaalt; deze beperking betreft voornamelijk artikel 177 van het Verdrag, welks bepalingen, zelfs indien ze gewijzigd zouden worden, niet van toepassing zijn op het Protocol, dat op dit punt autonoom is.

16. Artikel 11 houdt rekening met elke eventuele wijziging in de bevoegdheid van rechterlijke instanties van één van de verdrag-sluitende Partijen.

17. De andere artikelen van het Protocol waarin de slotbepalingen zijn opgenomen geven geen aanleiding tot enig bijzonder commentaar.

De organisatie van een uitwisseling van informatie over beslissingen van de in artikel 2, punt 1, van het Protocol genoemde rechters is tevens voorzien om een zo doeltreffend en uniform mogelijke toepassing van het Verdrag te verzekeren. Een Gemeenschappelijke Verklaring in deze zin is aan het Protocol gehecht.

18. De problemen die kunnen voortvloeien uit positieve of negatieve jurisdictiegeschillen kunnen in een ruime mate, zo niet geheel, worden opgelost door de voorschriften van het Verdrag betreffende aanhangigheid en samenhang of, indien ze het gevolg zijn van uiteenlopende interpretaties, door de bepalingen van het Protocol.

Van het op 29 februari 1968 te Brussel tot stand gekomen Verdrag betreffende de onderlinge erkenning van vennootschappen en rechtspersonen, naar welk Verdrag in het verslag wordt verwezen, zijn de Nederlandse en de Franse tekst geplaatst in *Trb.* 1968, 113. Zie ook *Trb.* 1969, 204.

Uitgegeven de *twaalfde* augustus 1971.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

W. K. N. SCHMELZER.